

M**K****B****T****Á****J****É****K****O****Z****T****A****T****Ó**

A Társulat új címe:
(a Szemlő-hegyi-barlang
fogadóépületében)
1025 Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494,
tel./fax: 346-0495

Barlangkutatók
Szakmai Találkozója

Tatabánya, 1999.11.5-7.

Újra indulnak a
tanfolyamok

**PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK**

1999**NOVEMBER-DECEMBER**

FELAVATTÁK DR. BALÁZS DÉNES SZOBRÁT

1999. szeptember 29-én, az Érdi Napok alkalmából avatták fel az érdi Magyar Földrajzi Múzeum kertjében dr. Balázs Dénes földrajztudós, múzeumalapító, Társulatunk alapító tagja, társelnöke, a Karszt és Barlang c. folyóiratunknak 33 éven át szerkesztője ill. főszerkesztője, életnagyságú szobrát. A nagyszámú megjelent előtt Harmat Béla, Érd polgármesterének köszöntője után dr. Marosi Sándor professzor, akadémikus, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke tartott avatóbeszédet. A szobor leleplezése után dr. Kubassek János mutatta be a művet és Domokos Bélát, az alkotó művészt, majd a tisztelők – köztük Társulatunk is – elhelyezték a szobor talpazatán a megemlékezés koszorúit.

A szobor felállításához igen sok egyén (barát, kutatótárs, tisztelő – így számos társulati tag is), valamint szervezet – köztük Társulatunk – járult hozzá.

DR. JAKUCS LÁSZLÓ AGGTELEK DÍSZPOLGÁRA

Pár évvel ezelőtti kísérletezés után az idén július 9. és 11. között sikerült megszervezni az Aggteleki Falunapokat, mely méltó volt községünkhöz, s amit szeretnénk, hogy a jövőben is ehhez hasonló színvonalú legyen. Így mindenképpen kapcsolódnia kell a Baradla-barlanghoz és annak hírneves kutatóihoz, neves barlangász őseinkhez. Sok vendégnek, akik itt megjelentek, feledhetetlen élményt nyújtott a július 9-i Falunapok megnyitó ünnepség a Baradla-barlang Hangversenytermében. A színes irodalmi műsornak csúcspontját jelentette dr. Jakucs László professzor úr díszpolgárrá avatása. Ő lett Aggtelek első díszpolgára, aki méltán érdemelte ki munkásságával ezt a címet. Jakucs professzor úr ék a három napot velünk töltötték, de később levélben külön is kifejezte köszönetét az alábbi módon.

"Most is csak köszönet mindenért! Köszönet Aggtelek és barlangvilágának forró szeretetért, és azért a végtelen törődésért, amellyel gondozzátok a magyar hazának ezt a drága kicsi részét."

Pecze Imréné

Értesítjük tagtársainkat, hogy a Társulat átköltözése a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületébe október elején megtörtént. Ezúton köszönjük meg tagtársainknak a költözködéshez nyújtott önzetlen segítségét. Az iroda és könyvtár végleg kialakításában továbbra is várjuk aktív közreműködésüket.

Új címünk tehát: 1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

(Megközelíthető a Kolosy térről ill. a Pasaréti térről a 29-es autóbusszal.)

Telefon: 346-0494, telefon/fax: 346-0495.

Az E-mail változatlan: mkbt@mail.matav.hu

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Kiadja Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35. Tel.: 346-0494; tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@mail.matav.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra; Felelős kiadó: Börcsök Péter

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Lapzárta: minden páros hónap 10-én.

Floppyn és E-mail-en érkező anyagokat

Win 95 vagy Word 6.0 formátumban tudunk fogadni.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ERDÉLY TÁJAI A TERMÉSZETTUDÓS SZEMÉVEL

Fenti címmel nyitotta meg Magyar Gábor és dr. Kubassek János 1999. szeptember 29-én az Érdi Napok alkalmával a Magyar Földrajzi Múzeum konferenciatermében dr. Balogh Ernő (1882—1969) geológus professzornak, az MKBT tiszteleti tagjának csodálatos természetfotóiból összeállított kiállítást.

A több barlangfelvételt is tartalmazó, szakmailag és művészileg is rendkívül értékes anyag decemberig megtekinthető: Érd, Budai út 4. alatt.

A TROGLONAUTA Barlangkutató Egyesület alapfokú barlangjáró tanfolyamot indít

A tanfolyam 1999. november 4-én indul és három hónapig tart. Elméleti és gyakorlati vizsga februárban lesz. Az elméleti oktatásokat csütörtökönként, 18–20-ig, klubhelyiségünkben (Budapest, IV. Berda József u. 48., az Újpest Központ metró végállomástól 300 m-re) tartjuk. A gyakorlati foglalkozásokat, azaz a barlangtúrákat és kötéletechnikai gyakorlatokat majdnem minden hétvégén az ország nagy barlangjaiban tartjuk. Kiemelten foglalkozunk a függőleges barlangjárás, a kötéletechnika oktatásával. A szükséges kollektív felszereléseket, a túravezetést, az oktatókat Egyesületünk biztosítja. A barlangjárás alapfokú eszközeinek olcsó beszerzésében (pl. overáll, gumicsizma) segítünk a kezdő barlangászoknak.

Érdeklődni a fenti címen csütörtökönként 18–20 óra között, vagy telefonon: délelőtt 399-1979, délután 222-3571, Ézsiás Györgynél lehet.

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

Program:

Nov. 5. péntek:

- 17⁰⁰ Regisztráció
- 18⁰⁰ Vacsora
- 18³⁰ Kötetlen beszélgetés

Nov. 6. szombat:

- 9⁰⁰ Elnöki megnyitó (Dr. Korpás László)
Cholnoky-pályázat eredményhirdetése (Székely Kinga)
- 10⁰⁰ Előadások – Tudományos szekció
 - Dr. Dénes György: Középkori Kőpest-hegy és barlangja a Gerecsében
 - Dr. Szunyogh Gábor: Az Abaligeti-barlang állékonysági vizsgálata és biztosítása
 - Dr. Csige István: A barlangi légmozgások kiváltó okai

- Kropf Ilona: A Baradla-barlang eróziós-korróziós formakincsének felvétele, térképi ábrázolása és értékelése
- Kocsis Ákos: A Kab-hegy és környéke karszthidrológiai kérdései
- Eszterhás István–John Szilárd: Gyökérsztagmitok a Döme-barlangban
- Eszterhás István: Beszámoló a VII. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpóziumról

12³⁰ Ebéd

14⁰⁰ Előadások – Tudományos szekció

- Takácsné Bolner Katalin–Fehér Katalin: Cseppkőpusztulási jelenségek vizsgálata a Pál-völgyi-barlangban
- Janata Károly–Bognár Csaba–Fehér Katalin–Hakl József–Nagy Ferenc–Laczkovits Gabriella–Tóth Judit–Weidinger Tamás: Az ember–barlang kapcsolatrendszer vizsgálata két magyarországi barlangban végzett kutatások alapján
- Polacsek Zsolt: Bemutatkozik a Bakonyi Barlangkutató Szövetség

Feltáró kutatások, dokumentáció

- Juhász Márton: A GBTE barlangfeltérési munkái a Gerecsében
- Polacsek Zsolt: A gerescei Öreg-Kovács-hegy kutatása 1989–99. között
- Börcsök Péter: Gortani kutatások – nyári tábor

Szünet

- Mocsáry Attila: A XV. Vulkánszpeleológiai Tábor eredményei
- Elekes Balázs: Spluga della Preta (Olaszország)
- Nyerges Attila: A Meteor-barlang felmérése
- Kucsera Márton–Nyerges Attila: Béke-barlangi kutatások
- Elekes Balázs–Nyerges Attila: Az alsó-hegyi Moszkitós-barlang feltárása és a bükki Jávor III. víznyelőbarlang kutatása

18⁰⁰ Vacsoraszünet

20⁰⁰ Dia- és videovetítés

- Sári Attila: A Kab-hegy víznyelőműködése (video, 20 perc)
- Kovács Jenő: Túra a Bihar-hegységben (video, 15–20 perc)
- Boros Csaba–Feigel Lóránt: Jósmafői Kossuth-barlang (video, 20 perc)
- Simon Béla: Korzikai barlangolások (video, 15 perc)

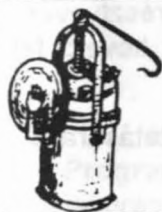
Nov. 7. vasárnap:

9⁰⁰ Az időben be nem jelentett előadások.

12³⁰ Ebéd

Poszterek:

- Börcsök Péter: Gortani kutatások
- Elekes Balázs: Spluga della Preta
- Elekes Balázs–Nyerges Attila: Az alsó-hegyi Moszkitós-barlang feltárása és a bükki Jávor III. víznyelőbarlang kutatása
- Eszterhás István: Gyökérsztagmitok a Döme-barlangban
- Ézsiás György: A Naszályi-víznyelőbarlang kutatása
- Kocsis Ákos: A Kab-hegy környékének víznyelői, karsztforrásai
- Kucsera Márton–Nyerges Attila: Béke-barlangi kutatások
- Nyerges Attila: A Meteor-barlang felmérése
- Szűcs Norbert: Légáramlások nyomjelzése a Szemlő-hegyi-barlangban

BARLANGVILÁGÍTÁS

N E M Z E T K Ö Z I K O N F E R E N C I A

2000. november (14)15–17(19).
Budapest

A konferencia tematikája felöleli a barlangvilágítás eszközeit az ősember fáklyáitól a mai kor kutatói által használt legkorszerűbb egyéni világítóeszközökig, valamint a vezetékes (gáz és elektromos) világítás fejlődésének állomásait a korszerű hatásvilágításokig és fényjátékokig, ezek történeti, műszaki, esztétikai és barlangvédelmi szempontjait.

Előzetes program:

- Nov. 14.: *Előkirándulás: Az Abaligeti-barlang rekonstrukciójának megtekintése*
(1 napos)
- Nov. 15.: De.: Hivatalos megnyitás, előadások
du.: Barlanglátogatás
este: dia- és videobemutató
- Nov. 16.: De.: Előadások
du.: Barlanglátogatás
este: dia- és videobemutató
- Nov. 17.: De: Előadások, a konferencia bezárása
du: Barlanglátogatás, búcsúfogadás
- Nov. 18–19.: *Utókirándulás: Az észak-magyarországi barlangok (Baradla-, Anna-, Szt. István-barlang, Miskolctapolcai-barlangfürdő) megtekintése* (2 napos).

A rendezőség az alábbi témakörökben (szekciókban) vár előadásokat

1. *Történeti szekció*
2. *Egyéni világítóeszközök*
3. *Vezetékes világítás*
4. *Barlangvédelem, lámpaflóra*
5. *Egyéb*

A konferencia nyelve magyar, német és angol.

Az előadások időtartama előreláthatólag 15–20 perc (a bejelentett előadások számának függvényében változhat). Az előadások végleges írásos szövegterjedelmére és formájára vonatkozólag a második körlevélben adunk tájékoztatást.

Az előadások összefoglalói max. 1 oldal terjedelműek lehetnek; floppyn vagy E-mail-en küldve Win 95 vagy Word 6.0 programban tudjuk fogadni.

Az előadások összefoglalóit tartalmazó kiadványt a konferencia előtt a résztvevők-höz eljuttatjuk, a teljes előadásokat tartalmazó kötetet a konferenciát követő fél éven belül megkapják a résztvevők ill. érdeklődők.

Lehetőség van az előadásokat kiegészítő ill. helyettesítő pószterek bemutatására is.

Részvételi díjak:

	2000. júli. 31-ig	2000. júli. 31. után	a helyszínen
A. Konferencia részvételi díja:	15 000 Ft	16 000 Ft	17 000 Ft
B. Kísérő részvételi díja:	8 000 Ft	9 000 Ft	10 000 Ft
C. Levelező részvételi díj:	5 000 Ft	6 000 Ft	-
D. Előkirándulás részvételi díja:	7 500 Ft	8 500 Ft	9 500 Ft
E. Utókirándulás részvételi díja:	15 000 Ft	16 500 Ft	18 000 Ft

A. Tartalmazza a konferencia rendezvényein (előadások, vetítések, barlanglátogatások, fogadás) való részvételt, valamint az előadások összefoglaló füzetének (a konferencia előtt megküldve), a teljes előadásokat tartalmazó kiadványnak (utólag megküldve) költségeit és a postaköltségeket.

B. Tartalmazza a konferencia rendezvényein (előadások, vetítések, barlanglátogatások, fogadás) való részvételt és a postaköltségeket.

C. Tartalmazza a beküldött előadásnak a konferencia kiadványában való megjelenését (nem vesz részt a konferencián) és a postaköltségeket, megkapja a kiadványt.

D. Tartalmazza az autóbuszutazás, a barlangbelépő, az ebéd, uzsonna, valamint egy barlangismerető költségeit.

E. Tartalmazza az autóbuszutazás, a szállás, egy reggeli, két ebéd és egy vacsora, a barlangbelépők, valamint a meglátogatott barlangokat ismertető kiadvány költségeit.

MKBT-tagok az A, B, C díjából 30 %, a D, E díjából 20 % kedvezményt kapnak.

Határidők:

Előzetes jelentkezés beküldése	←	1999. november 30.
Második körlevél kiküldése	→	2000. január 15.
Előadásösszefoglalók beküldése	←	2000. március 31.
Részvételi díjak átutalása	←	2000. július 31.
Végleges program kiküldése	→	2000. augusztus 31.
Teljes előadászövegek átadása	←	2000. november 15.

Rendező:

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel: 36-1/346-0494; tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@mail.matav.hu

Társrendező:

Környezetvédelmi Minisztérium Természetvédelmi Hivatal
Barlangtani Osztály

1025 Budapest, Szépvölgyi út 162.

Tel./fax: 325-9503, 325-9504

13. NEMZETKÖZI SPELEOLÓGIAI KONGRESSZUS Brazília 2001. július 15—22.

Programok: UIS-közgyűlés, XV. Nemzetközi Biospeleológiai Szimpózium, II. Barlangrégészeti és -paleontológiai Szimpózium, I. Barlangi Búvárszimpózium, szakelőadások és poszterek, kerekasztal-beszélgetések, 1 napos kirándulások, kiállítások, vetítések.

Részvételi díjak (USD):

	2000.		2001.	
	06. 30-ig	12. 30-ig	05. 30-ig	05. 30. után
Teljes jogú	160	200	220	250
Részleges jogú (kiadványt nem kap)	100	140	060	190
Kísérő	80	110	130	150

Elő- és utókirándulások Braziliában:

1. Dél-Brazíliai idegenforgalmi barlangok	8 nap	600 USD
2. Környezeti csapások regisztere Lagoa Santa környékén	3 nap	350 USD
3. Minas Gerais idegenforgalmi barlangjai és történelmi városai	5 nap	350 USD
4. Serra da Capivara Nemzeti Park	7 nap	400 USD
5. Speleológia és régészet a Peruaçu folyó völgyében	6 nap	600 USD
6. Bonito és Pantanal a Mato Grosso du Sul-ban	6 nap	520 USD
7. Barlangi merülés Bonito-ban és túra Pantanal-ban	6 nap	400 USD
8. São Domingos barlangjai	6 nap	500 USD
9. Chapada Diamantina barlangjai és karsztja	8 nap	600 USD
10. Merülés Chapada Diamanta barlangjaiban	8 nap	800 USD
11. Quartzit-barlangok Ibitipoca-ban	4 nap	400 USD
12. Ibiapaba barlangjai és az ÉK-i tengerpart	6 nap	520 USD
13. A Riberia folyó völgyének barlangjai	7 nap	380 USD

Utókirándulások más országokban:

1. Maja barlangok és kultúra a Yucatán-félszigeten	7 nap	700 USD
2. Argentínai Andok barlangjai	7 nap	800 USD
3. Közép-Mexiko barlangjai és piramisai	5 nap	700 USD
4. Venezuelai Guacharo-barlang és Tepuys	7 nap	?

Hivatalos nyelvek: angol, francia, spanyol és portugál.

Az előadások összefoglalóinak beküldési határideje: 2000. július 31.

Jelentkezési lap a Társulat titkárságán másolható.

Egyéb információk: <http://www.speleobrazil2001.org.br>

E-mail: info@speleobrazil2001.org.br

BESZÁMOLÓK, JELENTÉSEK, RÖVID CIKKEK

BESZÁMOLÓ

a Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) "Sustainable Development and Management on Karst Terrains" Bizottságának Magyarországon tartott "Nature Conservation and Sustainable Development on Karst Terrains" szimpoziумáról

Nevezett IGU Bizottság vezetősége 1997-ben Sežanában (Szlovénia) tartott ülésén határozta el kezdeményezésemre, hogy a soron következő szimpóziumát Magyarországon tartja 1999. szeptember 5–9. között Budapest–Miskolc központokkal.

Nyolc országból 31 résztvevő jelentkezett a rendezvényre különböző, a programban meghirdetett témához kapcsolódó előadásokkal és posztterekkel.

Az előzetes jelentkezések alapján 4 szekciót szerveztünk, amelyek az alábbiak voltak:

- Karszt és barlang megőrzés, management
- Az emberi tevékenység hatása a karsztokon
- Környezeti változások a karsztok geoökológiai rendszerében, folyamatok és problémák
- Poszter szekció a fenti témakörökhöz illeszkedően.

A program Budapesten indult a nyitó ceremóniával, ahol Tardy János a budai termál barlangok és források környezeti problémáit mutatta be. Az előadás a Szemlő-hegyi-barlang (Mari László) és az ELTE szivárgásmérő állomásának (Zámbó László) bemutatásával folytatódott, majd Miskolcon a tapolcai barlangfürdő meglátogatásával zárult.

Szeptember 6-án zajlott a szakmai előadássorozat és a poszterek bemutatása. Japán, német, angol, izraeli, szlovén, lengyel és magyar kutatók számoltak be munkájukról az egyes szekciókban. A hazai műhelyek közül a budapesti és szegedi (mint rendező) iskola mellett jelen voltak a pécsi, szombathelyi, debreceni, miskolci kutatók képviselői.

John Gunn (Nagy Britannia), a karsztbizottság elnöke az előadásokat, az azt követő vitát és a poszter bemutatókat igen színvonalasnak ítélte és kifejezte örömeit arra vonatkozóan is, hogy a fiatal karsztkutató nemzedék is megjelent és munkájával elősegítette a konferencia eredményességét.

A következő két napon az Aggteleki Nemzeti Park és a Bükk Nemzeti Park területére szerveztünk terepbejárást. Aggteleken a Nemzeti Park igazgatójának rövid bemutatója után a terület kialakulásával (Mezősi Gábor) és a karsztökológiai problémákkal foglalkoztunk (Keveiné Bárány Ilona, K. H. Pfeffer Tübingenből). A program Zámbó László kutatóállomásának és a Béke- illetve Baradla-barlang bemutatásával zárult. A bükk programot Mucsi László, Keveiné Bárány Ilona és Hevesi Attila irányította. A karsztos dolinák kialakulásának, karsztökológiai problémáinak bemutatása mellett hangsúlyt kapott a fenntartható erdőgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolatának értékelése is a Nemzeti Park képviselőjének részvételével.

Összességében a résztvevők a rendezvényt igen hasznosnak, jól szervezett-

nek ítélték, amely során megismerkedhettek 3 karszterület aktuális problémáival. A konferencia során két alkalommal került sor a szűkebb bizottság ülésére, ahol a bizottság jövőbeni feladatait és a következő évben Koreában újra választandó bizottság összetételére vonatkozó javaslatot tárgyaltuk meg.

Keveiné Bárány Ilona
a szervező bizottság elnöke

4. NEMZETKÖZI BARLANGÁSZTALÁLKOZÓ A MORVA-KARSZTON

2. CSEH NEMZETKÖZI BARLANGTANI KONGRESSZUS

1999. szeptember 8-12.

A Morva-karszt védett területe Budapeستől mindössze 370 km-re, Brno-tól alig harmincra található. Gyönyörűsége és barátságos hegyi táj, csak vigyázni kell, hova lép az ember, mert 49 km²-én több, mint 1000 barlang van! Ennek déli végében, Jedovnicében, egy szép kis tó partján rendezték meg a találkozót. 15 fővel mi, magyarországi magyarok képeztük a legizmosabb külhoni csoportot, amiből kiderül, hogy a többi környező országból is alig jöttek, sőt, maguk a csehek sem voltak éppen sokan. Az első két nap összesen talán ha százan voltunk, ami persze a hétvégére mintegy 300-ra ugrott. A naponta kiírt több tucatnyi túra lehetséges összlétszámából és a záróbanketten felszolgált ínycsiklandó finomságok légiójából ítélve kétszer ennyi is kényelmesen lettünk volna. Hogy miért alakult így, azon nem győztük törni a fejünket. Biztos, hogy nem a táj, a barlangok vagy az időjárás volt a ludas; talán a hírverés lehetett kisebb a kellőnél.

A szervezéssel csak jó tapasztalataink voltak. A túrák a *"Not a difficult excursion."* kategóriától a köteleseken, vízesésesen és gumicsónakoson keresztül egészen a *"Very difficult excursion for crazy cavers!"* jelzetűig terjedtek. Rendes, tiszta, pontos – és jóformán üres – nagybuszok hordták a népet a túrákra és vissza, este pedig pazar film- és diavetítés, sørsátor várta a résztvevőket, egyik este még élő countryzenekar is. A szervezők hívták fel a figyelmünket a közeli Olsovec étteremre is, mely önmagában is megérdemelne egy külön beszámolót.

A barlangok óriási többsége voltaképpen egyetlen rendszert képez: zombollyal kezdődő és - ahol leérnek odáig - patakos ággal folytatódó mellékágai az *Amatőr-barlangnak (Amaterská jeskyně)*. Némelyek átjárhatóan, mások szifonnal vagy csak közvetve bizonyítottan csatlakoznak a főághoz, melyben a Sloup falu után a föld alá bűvő bővizű *Punkva-patak* folyik. A 35 km-t meghaladó rendszer különböző részei önálló barlangokként is ismertek, más-más nevet viselnek. Külön életet él a négy kiépített idegenforgalmi barlang(rész) is, melyeket szintén megnéztünk, s nem bántuk meg. Komoly hagyományokról tanúskodik gondos, szilárd és esztétikus kiépítésük. A képződményeket, ahol kell, rácsok, sőt, plexi választja el a látogatóktól, lámpaflóra alig fedezhető fel valahol, pedig olyik barlangot már a századelőn megnyitották. A *Punkva-barlangban* (az Amatőr-barlang egyik idegenforgalmi szakasza) a túraútvonal felén villanymotorral hajtott nagy csónakok szállítják a látogatókat. A vizet sok helyütt alulról világítják meg, szóval látványos.

A környék fő attrakciója azonban a *Punkva-barlang* monumentális felszakadása,

a *Macocha-szakadék (Propast Macocha)*. 174 m hosszú, 76 m széles és 138 m mély aknáról van szó, báméskodóerkélyekkel a tetején és két kis tóval az alján. A két tó közül az egyik közel 30 m mély és egy 400 m hosszú szifonba csatlakozik. Ezzel együtt a *Macocha-szakadék* teljes mélysége 160 m. A találkozó során kötélpályát feszítettek ki a szakadék fölött (kb. 200 m hosszút), melyen egyik oldalról a másikra csigával lehetett siklani, de lehetőség volt a szakadékba való beereszkedésre is a túlhajló oldalról (három megosztás után több, mint 90 m szabadon, nappali világosság mellett!). Innen lehetőség volt visszamászni, vagy a *Punkva-barlang* idegenforgalmi részén keresztül kicsónakázni és lanovkával visszajönni.

Hol jártunk még? A Piková Dama és a Spiralka változatos díszű, létrás, kicsit a bükki víznyelőkre emlékeztető barlangok, a *Dagmar* és a *Hluboky závr*t inkább az Alsó-hegyen megszokott zombolyokra hajaznak. A *Nová Amaterská* az *Amatőr-barlang* egyik könnyű, gyalogos szakasza; a *Rudické propadani* kétfelől is megközelíthető: a létrás bejárat, illetve kötél, canyoning-szerűen a nyelő felől, kisebb vízesésekben. Azt hiszem, bátran állíthatom azonban, hogy a prózai C13 nevű lyuk nyújtotta a legnagyobb gyönyörűséget minden ottjárt magyarnak. Rövid bejárat szakasz és egy szép 35-ös (?) harangakna után az ember egyszer csak a szelíden csobogó patak partján találja magát a felfedezőkéhez hasonló kétszemélyes gumicsónakok társaságában... Evező nincs, a tisztára mosott, mindenféle sötét színben és mintában pompázó falakon lökjük magunkat előre. Az alacsony víz miatt mintegy fél tucatszor kellett kiszállnunk, normál vízállásnál csak kétszer kellett volna a végső szifonig, mely persze az *Amatőr-barlangba* vezet.

Sok-sok térképet, leírást, kapcsolatokat találhat az ember az Interneten a <http://www.natur.cuni.cz/~fialka/meeting/enmeetin.htm> címen (ez az angol változat, de mazochisták – nem macochisták! – megtalálják a cseh verziót is). Érdeemes megnézni, jól megcsinálták (ha kicsit későn is).

Akinek ez nem elég:

Hűvös András (Párduc)

e-mail: huvos.andras@ln.matav.hu

mh. tel.: 458-7539

Voltunk ottan még Tatáról, Pécsről és Budapestről is, de minthogy nem minden jelenvolt magyarnak tudom a nevét, inkább igazságosan senkit nem említek, de azért érdeklődőknek szívesen állok rendelkezésére néhány névvel, telefonszámmal, a konferencia abstract-kötetével stb.

BESZÁMOLÓ A 11. NEMZETKÖZI BARLANGTERÁPIAI SZIMPÓZIUMRÓL

Az UIS 11. Nemzetközi Barlangterápiai Szimpóziuma, valamint az ahhoz kapcsolódó szakbizottsági ülés 1999. szeptember 23–26. között a csehországi Zlaté Hory-ban került megrendezésre. A konferencia helyszíne a városban működő Edel gyermekszanatórium volt. A rendezvényen 10 országból több mint hetvenen vettek részt. Magyarországot 5 regisztrált résztvevő (dr. Csige István, Fleck Nóra, Stieber József, Szitányi Zsuzsa, dr. Tóth Judit) képviselte. A szimpózium során 32 előadás hangzott el, ebből magyar részről 3 (Dr. Csige István, Szitányi Zsuzsa és dr. Tóth Judit).

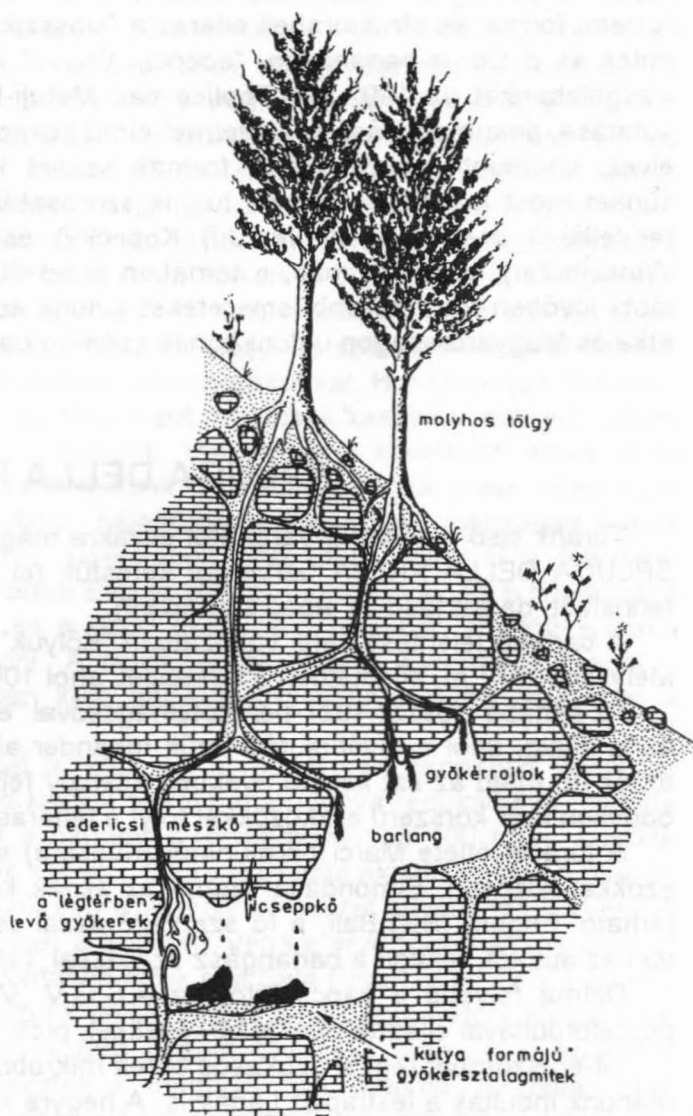
A konferencia keretében a résztvevők megtekintették a Zlaté Hory-ban folyó terápiás kezelések helyszínét egy felhagyott bányatáróban.

A konferencia zárásaként a szakbizottság soros ülésén a jelenlévők Magyarországot kérték fel a 2001-ben esedékes következő konferencia megrendezésére.

Fleck Nóra

GYÖKÉRSZTALAGMITEK EGY MAGYARORSZÁGI BARLANGBAN

A gyökérsztalagmitek meglehetősen ritka természeti jelenségek. Ezek a barlangok, sziklaereszek felszínközeli részében található sztalagmit formájú, élő és lassan növekvő gyökérfonadékok. Egyes fák gyökerei vizet keresve a kőzetréseken át a barlangtér törmelékes aljzatába hatolnak. Ha a törmelék között nem találnak elegendő vizet, de éppen a barlang mennyezetéről lecsepegő víz alatt kúsznak, akkor a nedvességforrás irányába, tehát ez esetben felfelé kezdenek burjánzani (hidrotropizmus) kialakítva egy sztalagmit formájú képződményt. Elnevezésüket így nemcsak formájuk, hanem helyzetük is indokolja. Kialakulásukhoz a már említetteken túl további feltételek is szükségesek, úgymint a barlangot magába foglaló kőzet minősége, a csepegő víz pH-értéke, a gyökérfonadékkal szimbiózisban élő további élőlények, az üreg szellőzöttsége, stb. A közelmúltig csak a cseh és német homokkő-hegységek néhány barlangjából voltak ismertek. Leírásuk, irodalmi említésük is többnyire cseh és német nyelven hozzáférhető. Nemrég egy-egy lengyel és dél-afrikai homokkőereszben is felfigyeltek gyökérsztalagmitokra. Ez év elején pe-

rajzolta: Eszterhás István

„EDERICSI TÍPUSÚ”
GYÖKÉRSZTALAGMITEK

dig egy szlovákiai bazaltbarlangban talált gyökérsztaglomitekről kaptunk hírt.

Legutóbb hazánk is belépett a gyökérsztaglammal rendelkező országok nem túl népes "klubjába". Balatonedericsen, a Döme-barlangban sikerült gyökérsztaglमितeket észlelni. Nem is akármilyeneket, hanem különös, "kutya formájú", 35 és 45 cm magas képződményeket. Méretük jelentősnek számít, mert a korábban külföldön 20–30 cm közötti, a Kořenka-barlangban talált legnagyobb, külön névvel illetett "Király", 60 cm magas. További újdonság, hogy a Döme-barlang nem homokkőben, hanem mészkőben alakult, a gyökérsztaglमितjeit pedig molyhos tölgy gyökerei képzik és nem a korábbi irodalomban specifikusnak tartott nyír, vagy fenyő. Na, van is némi formai és struktúrabeli eltérés a "klasszikus" cseh és német gyökérsztaglमितek és a Döme-barlang ún. "edericsi típusú" képződményei között. Megkezdett vizsgálatainkat az 1992-ben Teplice nad Metují-ben tartott "A gyökérsztaglमितek kutatása, dokumentálása és védelme" című szimpóziumon megvitatott és elfogadott elvek, valamint dokumentálási formák szerint kívánjuk folytatni. Együttműködésünket most már reális alapon tudjuk szorosabbra fűzni a nagyobb tapasztalattal rendelkező cseh (Jan Jeník, Jiří Kopecký) és német (Herbert Müller, Roland Winkelhöfer), valamint más, e témában érdekelt kutatókkal. Remélhetőleg a mielőbbi jövőben részletesebb ismereteket tudunk adni ezekről a világviszonylatban is ritka és Magyarországon újdonságnak számító barlangi képződményekről.

Eszterhás István és John Szilárd

SPLUGA DELLA PRETA

Túránk első hetében a Veronától északra magasodó Lessinai-alpokban található SPLUGA DELLA PRETA barlangot kerestük fel (a második héten pedig a Canin fennsíkot, de azt lásd az előző számban!)

A barlang jelentése helyi változatban "Kőlyuk" (spluga = zsomboly, preta = kő). Mélysége -877 m, ellentétben a térképpel, ahol 1000 méteresnek ábrázolják.

Az aknába először 1927-ben kötélhágcsóval "ereszkedtek" le, egészen a 3. Nagy akna aljáig, ahol a továbbjutást szűk meander akadályozta. Ezt 1958-ban robbantották át, majd az ezt követő években intenzív feltárás folyt. Az 1970–1975-ös periódusban már korszerű eszközökkel folyt a feltárás.

A túracél ötlete Marci barátunktól (Kucsera) származik, aki már járt itt az olaszokkal közösen. Elmondása szerint az aknák könnyűek és inaktívak, a meander járható. Engem (BB) Bali, a fő szervező azzal csábított, hogy a barlang 100 m-re van az autótól, félúton a barlangász szállással. Lehet ennek ellenállni?

Dalma felvette a kapcsolatot az A.S.G.V. Veronai barlangászcsoporthal, akik postafordultával elláttak minket térképekkel, prospektusokkal.

14-én szombat reggel szokásos bérelt mikrobusszal útra keltünk, majd vasárnap utánunk indultak a lestrapált Ladák is. A hegyre kissé nehezen kapaszkodtunk fel a meredek hajtűkanyarok miatt. Fosse falu után hamarosan végetért az aszfaltút, de jó minőségű makadámúton hamarosan a barlang közelébe jutottunk. A barlangászház egy helyi kőből hasogatott nagyméretű istálló volt némi trágyával meghintve, jelenleg csak három bentlakó kutyussal. Inkább a sátrazást választottuk.

Este a néhány méterre lévő kápolnában ünnepi megemlékezésre gyűltek. Mint hamarosan kiderítettük, a kápolnát Szent Bernárd a bányászok és barlangászok védőszentjének tiszteletére emelték. A díszbeszéd után méccsel a kezé-

ben felvonult a sereg a hegytetőn álló kereszthez, és itt is tartottak beszédet. Másnap reggel a beszerelőcsapat megfelelően felpakolva (2–2 beg) nekivágott a mélységnek. A kötelet egy villámhárítóról indítottuk. Az akna hagyományos egykötteles beszerelését hanyagoltuk, inkább új nitteket fűrt megosztásként Moha (Kis Moha), így három szakaszban ereszkedhettünk alá a 130 m-es impozáns aknába. A gépek csúsztak és melegedtek, ezért senkit nem kellett biztatni a gyors átszerelésre. Lenn fehér aljú kanyon derengett fel a homályból. Leérkezve nem a talppontban folytatódó (később visszacsatlakozó) aktív aknán haladtunk tovább, hanem a döglött csókákat kerülgetve a fal mentén hamarosan megleltük az inaktív járatot. Néhány kisebb ereszkedés után a 108 m-es akna Y kikötésébe ugrottunk. Ez az akna több kötélszakaszra volt osztva, ami felfele előnyt jelentett, de most sajnos az új kötél állandóan macskásodott, oly mértékben, hogy a nitteket is alig tudtuk megközelíteni. Kiakasztás – kicsavarás – beakasztás. Innen egy járható méretű meander vezetett a harmadik 88 m mélységű, de két részre tagolt méretes aknához. Alján Moha nekilendült a meandernek, de hamar vissza is tolatott, mondván, rossz oldallal indult. Nekivágtunk a meandernek az egyiptomi falfreskókat megszegyenítő tartásban, majd ugyanez törpejárásban, majd hason a víz fölött két-két beggel. Közben "valakinek a nénikéjére gondoltunk" – járható meander –. A meander egyre hosszabb lett, és egyre hangosabb a "nénikétől". Egy kis szünetben felülről becsatlakozott a bejáratú akna is, majd folytattuk vánszorgásunkat. Hosszmetszetben nem tűnik olyan hosszúnak a meander, az alaprajzot meg csak később vettük elő. Végre valahára túljutva nagy hasadékba érkeztünk, majd még a következő 43-es akna beszerelése után –500 m-en visszafordultunk. A meander ugyanolyan ellenséges volt, de begek nélkül jóval gyorsabban haladtunk. A bejáratban megzavart álmuk miatt hangosan rikácsoló csókahad kíséretében éjfél után értünk ki a felszínre. Másnap a végponti csapat indult hadba Elekes Balázs vezetésével. Az ő feladatuk a végpontig beszerelni a barlangot és a –560 m-en lévő bivakban eltöltött éjszaka után cucc nélkül a felszínre kijönni. A bivak leszállítása és nyomán a csapat a néhány megvizsgált hálósákban ki-ki párjával összefűzve töltött este után a kijövet mellett vokolt.

Ezután a következő túra csapat a felszínről a már ismert aknában, meanderekben lesuhanva a bivakban rövid kalória felvétel után duóvá redukálódva folytatta a beszerelést. Két beget felkapva a barlang a leglátványosabb 100 m-es szintkülönbségét hozta jutalmul. Hatalmas kanyon, végre vízmosta aknákkal. Innen már fel se vettük, ha egy meander kissé szűkebbre sikerült természet anyánknak ("s"-es). A Zöld kanyon és folyosó (Verde) végén a kötelünk végére érve még néhány bónusz első generációs kendermintás antikvitáson értük el a Sala Nera-t, ahol az 1:1 arányú szavazás kapcsán a bivakig vágtattunk vissza. Az óra nélküli maratoni alvást a kiszerező csapat hangja törte meg. A túra csapat távozása után ők a köteleket begekbe gyűjtve, megpakolva érkeztek a megüresedett bivakba. Az alvás után megkezdték lassú, de biztos menetüket a felszínre, aminek közeledtével egyre nőttek a málhák. Az éjszakai csóka ríogatásból így nekik is kijutott a bejáratú 130-ason. Közben a kevésbé gyakorlottak is le-le mentek a barlang -200–300 m mélységéig, majd a végső bevetésnél – a kiszerezésnél – is aktívan közreműködtek.

Összességében hatalmas bejáratú akna és az egész barlang azt hiszem sokakban maradandó nyomot hagyott. Lehet szeretni!

LAKATOS KUPA

Az ez évi Lakatos Kupa eredményét műszaki okok (lemezhiba és a szerző külföldi távolléte) miatt a következő számban közöljük. Szíves elnézést kérünk a szervezőktől és a résztvevőktől.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK

ELNÖKSÉGI HATÁROZATOK

Elnökségi ülés: 1999. október 4.

Az Elnökség

- meghallgatta és jóváhagyólag tudomásul vette a főtitkár beszámolóját az előző ülés óta eltelt időszakról, továbbá felhatalmazta, hogy a Társulat elfekvő kiadvány-készletének minél racionálisabb felhasználása érdekében intézkedjen (21/99);
- egyetértőleg tudomásul vette, hogy a Társulat 70 000 Ft-tal támogatta dr. Balázs Dénesnek az érdi Magyar Földrajzi Múzeumban felavatott szobrát (22/99);
- elfogadta, hogy a főtitkár munkájának megkönnyítéséhez mobiltelefont szerez be a Társulat (23/99);
- utólag egyetértett a Titkárság által a KAC-hoz beadott öt pályázattal (24/99);
- elfogadta és a Választmány elé terjesztésre javasolja a Barlangi Mentőszolgálat szervezeti tagként történő felvételét (25/99);
- jóváhagyta a barlangi kutatásvezetői és túravezetői tanfolyam újraindítását, felelős: főtitkár (26/99);
- sajnálattal és egyúttal eddigi munkáját megköszönve tudomásul vette Sásdi László egészségi állapotának megromlása miatti lemondását a titkári funkcióról (27/99);
- jóváhagyólag tudomásul vette a Cholnoky-pályázat bíráló bizottságát, melynek tagjai a következők: elnöke: Székely Kinga (BTO), tagjai: dr. Korpás László, Maucha László, Szablyár Péter, dr. Szunyogh Gábor (28/99);
- a 2001. évi nemzetközi barlangterápiai szimpózium megrendezésére vonatkozó hivatalos felkérést elfogadja (29/99);
- elfogadta és a Választmány elé terjesztésre javasolta a Szervezeti és Működési Szabályzat tervezetét (30/99);
- elfogadta 4 új belépő felvételi kérelmét (31/99).

FELHÍVÁS

A Társulat vezetése fel szeretné eleveníteni a hétfői előadóülések korábbi hagyományát. Várjuk mindazok jelentkezését, akik januártól szakmai előadást, illetve élménybeszámolót tartanának.

Akik a Bécsi és Alsóausztriai Barlangkutató Egyesületnél tagsági igazolvánnyal és érvényes biztosítással rendelkeznek, azoknak a 2000. évre a Társulat központilag érvényesíti a tagságát. Kérjük jelentkezéseket.

A Karszt és Barlang Szerkesztő Bizottságának és felkért szakértőinek névsora

Szerkesztő Bizottság

Főszerkesztő:

Dr. Korpás László

Szerkesztők:

Hazslinszky Tamás

Dr. Piros Olga

Tagok:

Nyerges Attila

Dr. Rádai Ödön

Sásdi László

Szablyár Péter

Takácsné Bolner Katalin

Szakértői-lektori testület:

Dr. Dénes György

Eszterhás István

Dr. Hevesi Attila

Ferenczy Gergely

Gádoros Miklós

Dr. Jakucs László

Keveiné Dr. Bárány Ilona

Dr. Kósa Attila

Dr. Leél-Össy Szabolcs

Maucha Gergely

Maucha László

Dr. Móga János

Dr. Szunyogh Gábor

Dr. Veress Márton

Dr. Zámbo László

HUNGEO 2000

A MTESZ és a MTA által szervezett „Tudóstalálkozó 2000” program keretében jövő év nyarán Budapesten találkoznak ismét a külföldön élő és dolgozó magyar származású tudósok. E program külön rendezvénye a HUNGEO 2000, amely a magyar földtudományi szakemberek immár ötödik világtalálkozója lesz. A Magyarhoni Földtani Társulat által koordinált és a Magyar Geofizikusok Egyesülete, a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat (új tag), a Magyar Meteorológiai Társaság, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Földtudományi Osztálya részvételével szervezendő konferencia címe: A FÖLDTUDOMÁNYOK A KÁRPÁT-MEDENCE FEJLŐDÉSÉRŐL (Múltbeli és jelenkori tendenciák. Sokféleség az egységben). A konferencia programja szakmai előadásokat, oktatást, és kirándulásokat ölel fel, amelyeken többek között lehetőség nyílik a karszt- és barlangkutatás eredményeinek bemutatására is. Társulatunk élni kíván ezzel a lehetőséggel.

Dr. Korpás László

A nyáron levél érkezett Társulatunk részére. Feladója a századik életévét ez évben betöltött **Vásárhelyi Jenő**, aki az 1930-as években Jósmafő körjegyzője és 1932 őszétől 1935. április 29-ig a Baradla-barlang jósmafői (azaz Abauj-Torna megyei) részének gondnoka volt. Leveléhez – melyben a fenti időszakra ill. annak néhány, a barlanggal kapcsolatos epizódjára emlékezik vissza – korabeli, eddig ismeretlen és a barlang, ill. környezetének változásait tükröző eredeti fényképfelvételt mellékel. Levelét és fényképeit a Karszt és Barlangban kívánjuk közzétenni.

Köszönjük Vásárhelyi Jenőnek szíves küldeményét, mellyel értékes adalékokkal egészítette ki a Baradla idegenforgalmi fejlesztésének történetét, és kívánunk neki még hosszú, egészségben eltöltött éveket.

ÚJRA INDULNAK A TANFOLYAMOK

Barlangi túravezetői és barlangi kutatásvezetői szaktanfolyam

Hosszú szünet után ismét lehetőség nyílik barlangi túravezetői és barlangi kutatásvezetői tanfolyam elvégzésére.

Az MKBT és az MTSZ Barlang Bizottság 2000. január elejétől szeptember végéig 9 hónapos túravezetői és kutatásvezetői tanfolyamot szervez a 13/1998 (V. 6.) KTM rendelet alapján. Részletesen lásd a következő oldalakon.

A tanfolyamok várható költségei:

- barlangi túravezetői: 30 000 Ft
- barlangi kutatásvezetői: 10 000 Ft.

A tanfolyam szervezéséhez pályázat útján számítunk a KöM segítségére. Abban bízunk, hogy a pályázati támogatásból egyrészt hozzá tudunk járulni a vidéki hallgatók utazási költségeihez, másrészt egy szerény összegű pályadíjjal jutalmazzuk azokat, akik a vizsgán kiemelkedően teljesítenek.

Az előadásokat átlagosan havonta egy alkalommal péntek, szombat, vasárnap tartjuk. Bízunk abban, hogy ez a konstrukció igazodik legjobban a hallgatók és az oktatók időbeosztásához. A tanfolyamokat 30 fősre tervezzük.

A **jelentkezési lapokat rövid barlangos önéletrajzzal együtt 1999. november 15-ig** kell beküldeni a Társulat Titkárságára. A tanfolyamok programjáról és egyéb részletekről a Társulat új székhelyén lehet (1025 Budapest, Pusztaszeri út 35. Tel: 346-0494, 346-0495) tájékozódni.

13/1998. (V. 6.) KTM rendelet

A barlangi túravezető, illetve barlangi kutatásvezető-képzés szakmai követelményei

I. A képzés célja

1. Barlangi túravezető-képzés:

Szakszerű, biztonságos vezetés és tájékoztatás nyújtása az idegenforgalom, ill. turistaforgalom számára nem kiépített barlangok látogatói számára.

2. Barlangi kutatásvezetői képzés:

Ismeretlen barlangok, barlangszakaszok feltárására, tudományos megismerésére irányuló tevékenység szakmailag megalapozott vezetése.

II. Óraszám

1. Barlangi túravezető-képzés: 200 óra.

2. Barlangi kutatásvezető-képzés: 300 óra.

Az összóraszámából mindkét képzés esetében 60% elmélet, 40% gyakorlat.

III. A képzés szakmai követelményei

1. Általános alapismeretek:

- A barlang, mint természeti érték.

- Barlangtani tevékenységek.
- Szervezeti ismeretek.
- Karszt- és barlangföldtan, a barlangok keletkezése, morfológiája, kitöltése.
- Karszthidrológia.
- Barlangok élővilága.
- Barlangklimatológia.
- A barlang és az ember kapcsolata.
- Barlangok hasznosítása.
- Karszt- és barlangvédelem.
- Kutatástörténet.

2. Technikai alapismeretek:

- Felszerelések.
- Kötéltechnika.
- Biztonságtechnika.
- Mászástechnika.
- Biztosítás.
- Beszereléstechnika.
- Felszín alatti táborozás és felszerelései.
- Veszélyforrások, balesetek, mentéstechnika.
- Elsősegélynyújtás, pszichológiai alapismeretek.

3. Barlangi túravezetői ismeretek

- Barlangi túrázás.
- Tájékozódás.
- A túravezető feladatai, jogai, felelőssége és viselkedési normái.
- Jogi ismeretek.
- Csoport szervezési, oktatási ismeretek.
- Expedíciók szervezése, vezetése.
- Magyarország karsztjai és barlangjai.
- A világ karsztjai és jelentősebb barlangjai.
- Látogatható barlangok Magyarországon.

4. Barlangi kutatásvezetői ismeretek:

- Szervezés, vezetés.
- A kutatásvezető feladatai, jogai, felelőssége és viselkedési normái.
- Jogi ismeretek.
- Bontás, feltárástechnika.
- Általános méréstechnika.
- Tudományos vizsgálatok, kísérletek.
- Dokumentáció készítése.

IV. A vizsgáztatás követelményei

1. A vizsgára bocsátás feltételei

Vizsgára az jelentkezhet, aki – barlangi túravezető esetén a III. 1–3. pontokban, barlangi kutatásvezető esetén a III. 1–4. pontokban foglalt – elméleti és gyakorlati szakképzésben részt vett, a követelményeket teljesítette és gyakorlata eredményes volt. A vizsgára való jelentkezés további feltétele:

- barlangi túravezető: legalább alapfokú és bármely szakiskolai végzettség, továbbá a nagykorúság tényének igazolása, valamint legalább kétéves, barlangkutató szervezet által igazolt barlangjárási gyakorlat,

- barlangi kutatásvezető: legalább középfokú iskolai végzettség és a nagykorúság tényének igazolása, valamint legalább kétéves, barlangkutató szervezet által igazolt barlangjárói gyakorlat.

2. A szakmai vizsga részei és időtartama:

a) a III. pont 1., illetve 2. alpontjai szerinti részvizsgák:

- gyakorlati vizsga 60 perc,
- írásbeli, illetve szóbeli vizsga összesen 60 perc.

b) III. pont 3., illetve 4. alpontjai szerinti záróvizsgák:

- gyakorlati vizsga 180 perc,
- írásbeli 120 perc,
- szóbeli, a felkészülési idő minimum 30 perc.

V. Tananyag, vizsga

A részletes tananyagot és óraszámot, a tanfolyam lebonyolításának és a vizsga pontos követelményeit a Minisztérium – a barlangkutató szervezetek véleményének figyelembevételével – határozza meg és adja ki.

VI. Vizsgadíj és megfizetése

A záróvizsgák díja – a IV. pont 2. b) alpontjában meghatározott – záróvizsgánként: 1000 Ft, melyet a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Magyar Államkincstár 10032000-01468216 számú számlájára kell befizetni.

VII. Az oktatásra jogosultak meghatározása

Az oktatás végzésére jogosult mindazon jogi személy, amelyik rendelkezik a szükséges tárgyi és személyi feltételekkel, így:

a) előadóteremmel, szemléltető eszközökkel,

b) az egyes szereplő szakterületeken felsőfokú végzettségű szakelőadókkal, a csak az e rendelet szerinti szakterületeken megfelelő képzettségű és legalább középfokú végzettségű előadókkal, valamint meghatározott (legalább 5 hallgatónként egy) számú e rendelet szerinti képzettséggel rendelkező gyakorlati oktatóval,

c) a gyakorlatok lebonyolításához szükséges technikai eszközökkel és engedélyekkel,

d) az oktatás végzésére vonatkozó kérelmet a Minisztérium jóváhagyta.

MEGJELENT

Az Aggteleki-hegység karszthidrológiai kutatási eredményei és zavartalan hidrológiai adatsorai

Írta és szerkesztette: Maucha László

Társszerzők: Csepregi András, Izápy Gábor, dr. Sárváry István.

Kiadta a VITUKI Rt.

A könyv az első 100 oldalon mutatja be a Jósvafői Kutató Állomás legfontosabb hidrológiai kutatási eredményeit, amelyek a további 314 oldalon közzétett hidrológiai mérési adatsorok feldolgozásából származtak.

A publikációk bemutatják az Aggteleki-karsztvidék ill. Nemzeti Park forrásainak különleges tulajdonságait. A források vízhozamváltozása a csapadékon kívül még további hat természeti tényezőtől függ. A Lófej-forrás hármasszivornya-rendszerén kívül független szivornya működik a Nagy-Tohonya-forrás rendszerében is. A Lófej-forrás csillapodott kitörései megfigyelhetők a Nagy-Tohonya-forrás hozamváltozásában, ami a két forrás hidrológiai kapcsolatára utal. Az árapály-jelenség is szerepet játszik a Lófej-, Kis-Tohonya-, Nagy-Tohonya-, Vecsem- és Pasnyag-forrás hozamingadozásában. Ezt a tényt a Vass Imre-barlangban a jelenséget okozó kőzetárapály (litoklázis-fluktuáció) mérésével igazolták. A források hozamváltozását a csapadék-, szivornya- és árapály-hatáson kívül még a földrengés, a légnyomás és a felszíni léghőmérséklet hatása, valamint kiürülés időszakában a felszín alatti tárolók keresztmetszetének méretkülönbsége is befolyásolja.

További publikációk ismertetik a csapadék és a forrásvízhozam változásának legfontosabb statisztikai jellemzőit, a forráshozam- és a vízkémiai változások kapcsolatának okait, a hatlépcsős forrás-kiürülés tényét és eredetét, a vízszint és forráshozam korrelációs kapcsolatát és a tároló kőzet egy másik összefüggés alapján számítható hézagterfogatót, a felszín alatti vízmozgás sebességének vizsgálati eredményeit, az előző vizsgálatokból következő új karsztmodellt, valamint a csapadék és forráshozam kapcsolatán alapuló új beszivárgás-számítási módszert. Ez a módszer országosan használható számítási eljárást eredményezett, és sokévi átlagos értékei alapján a forrásvízgyűjtők nagysága is meghatározható. Az utolsó publikáció közli az Aggteleki- és a Szlovák-karszt közös vízmérlegének eredményeit.

A könyvben 3–36 évre összesen 380 ezer adatot tettek közzé. Az Aggteleki-karszt 15 forrásának napi átlagos hozamadatai, a Szlovák-karszt 14 forrásának heti adatai, 8 forrás hetenkénti vízkémiai adatai, 2 észlelőkút karsztvízszintjének napi átlagos adatai, 6 csapadékmérő állomás havi összegei, a nyári félév kádpárolgás adatai, 2 helyen mért hóvastagság és a hó vízegyenértékének adatai, a pára-nyomás, léghőmérséklet és a napfénytartam napi átlagos adatai töltik ki a könyv további részét. Mellékletben az Aggteleki- és a Szlovák-karszt közös karsztos vízgyűjtőterületének és mérőhálózatának térképe is megtalálható.

Az egyidejűleg mért hidrológiai adatsorok komoly értéket képviselnek, mert a számítógépes hidrológiai modellezés módszereivel számos további összefüggés feltárását teszik lehetővé.

A könyv megvásárolható a VITUKI Rt.-ben Maucha Lászlónál (Bp. IX. Kvassay Jenő út 1. Tel.: 215-6140/24-22) és a Társulat Titkárságán (Bp. II. Pusztaszeri út 35. Tel.: 346-0494, 346-0495). Ára: 7000 Ft+12 % ÁFA.

A SPELEO JUNIOR 1999. ŐSZI ÁRAI

Overall	8 000.– Ft
Aláöltözés (műnyúl)	4 500.– Ft
Dupla anyagú Polar kabát	5 800.– Ft
- vízlepergető külsővel	14 000.– Ft
Pehelykabát	14 000.– Ft
Esőruha kabát	9 000.– Ft
Esőruha nadrág	3 000.– Ft
Lábszárvédő	2 500.– Ft
Pehelyhálósák	19 500.– Ft
Piezogyújtós fejkarbidlámpa	4 000.– Ft
Barlangi zsák (kit-bag)	700—4 000.– Ft
95 literes hátizsák	13 000.– Ft

Érdeklődni lehet:

Kocsis András

1095 Budapest, Mester utca 41/a

Tel: (06-1)216-1734

Mobil: 06/20-976-9120

Az Aggteleki-karszton, Szögligeten régi parasztház kiadó egész évben.

Szabó Gyula: 06-30/2139951; 295-1733

Beküldendő: 1999. november 30.

BARLANGVILÁGÍTÁS

NEMZETKÖZI KONFERENCIA

Előzetes jelentkezés

Név:

Levelezési cím:

--	--	--	--	--

Kísérő(k) neve:

Részt kívánok venni: az előkiránduláson
 a konferencián
 levelező résztvevőként
 az utókiránduláson

Előadást kívánok tartani (beküldeni) az alábbi címmel:

Pósztert kívánok bemutatni: – a fenti előadás illusztrálására
 – előadástól függetlenül

Esti programok keretében tartani kívánok: – diabemutatót
 – videóbemutatót

A konferencia idejére szállást fogok igényelni: igen – nem.

(A szállásválasztékot a második körlevél fogja tartalmazni.)

.....
aláírás

SURVIVE-ALL® HUNGARY

OUTDOOR ÉS BARLANGÁSZ SZAKÜZLET

November eleji nyitással várunk mindenkit szaküzletünkbe, ahol barlangász, turisztikai és egyéb felszereléseket, illetve ruházatot árusítunk.

Kínálatunkban megtalálhatóak az import és olcsóbb hazai termékek is.

Sisakok, világítóeszközök, mászó és ereszkedőgépek, kötelek, aláöltözések, sátrak, hálósákok, sportruházat, bakancsok, kempingfőzők, stb.

Megunt felszerelések bizományi értékesítését is vállaljuk.

1075 Budapest, Wesselényi u. 36.

Telefon: 267 0490

web: www.survive-all.hu

e-mail: info@survive-all.hu

Tanfolyami jelentkezési lap

Név:

Születési év, hó, nap:

Levelezési cím:

Telefon:

Iskolai végzettség:

Dolgozó , diák , egyéb:

Melyik csoport tagja:

Csoporttagság kezdete:

Tanfolyami végzettsége/igazolvány száma:

Tanfolyam szervezője/dátuma:

Milyen tanfolyamra jelentkezik:

túravezetői kutatásvezetői

Dátum:

.....
Aláírás

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

NYOMTATVÁNY